

Verslaggeving Horizontaal en Verticaal Permanent Armoede Overleg

Periode april 2022 – februari 2024

Mensen in armoede hebben vaak problemen op verschillende levensdomeinen. Het maakt dat zij in een overlevingsmodus leven en daardoor anders reageren op hun situatie en Vlaams beleid dan verwacht door beleidsmakers die geen armoede ervaring hebben. Om dialoog tussen het Vlaamse beleid en mensen in armoede te stimuleren en te faciliteren, heeft de Vlaamse overheid de structuur van het Permanent Armoede Overleg opgericht: horizontaal en verticaal.

Horizontaal Permanent Armoede Overleg

Om een transversaal en horizontaal beleid te kunnen voeren waarbij verschillende beleidsdomeinen samenwerken en hun acties op elkaar afstemmen en om kennisopbouw en expertise-uitwisseling tussen de aandachtsambtenaren armoedebestrijding tot stand te brengen, wordt het Horizontaal Permanent Armoede Overleg (HPAO) georganiseerd. In het HPAO komen de aandachtsambtenaren uit de verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse administratie samen met vertegenwoordigers van de doelgroep en enkele bijkomende experts.

Dit voortgangsverslag beperkt zich tot de periode vanaf het vorige voortgangsrapport (maart 2022) en februari 2024. In die periode kwam het horizontaal overleg 10 maal samen.

Op de agenda van het HPAO staat standaard een update van de stand van zaken van de armoedetoetsen en van de werkzaamheden van het Netwerk tegen Armoede.

Een belangrijke taak van de aandachtsambtenaren betreft bijvoorbeeld de opvolging van de uitvoering van het VAPA. Zij houden samen met de andere leden van het HPAO en de Vlaamse Regering de vinger aan de pols wat betreft alle lopende acties inzake armoedebestrijding die in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding zijn opgenomen. Het voorliggende voortgangsrapport werd samen met de aandachtsambtenaren voorbereid, voornamelijk via de opvolging en actualisatie van de actiefiches.

Binnen het HPAO kwamen de afgelopen periode onder meer ook volgende zaken aan bod:

- een presentatie van het onderzoek naar een nominale armoede indicator;
- de projectoproep lokale bondgenotennetwerken;
- de tweejaarlijkse evaluatie van het Vlaams actieplan armoedebestrijding 2020-2024;
- een toelichting over de Europese kindgarantie en de Vlaamse bijdrage aan het nationale actieplan;
- een presentatie door de SERV m.b.t. de Vlaamse brede heroverweging als opstap naar een structureel evaluatiebeleid;
- een toelichting van het wetenschappelijk onderzoek naar een uniform gezinsbegrip en inkomensbegrip in Vlaanderen;
- een toelichting van de activiteiten van SAAMO rond energiekosten;
- de voorbereiding van de bijdrage van de Vlaamse administratie aan het Vlaamse Regeerakkoord met betrekking tot de armoedeproblematiek;
- de voorbereiding van een nieuw VAPA (nieuwe legislatuur).

Verticaal Permanent Armoedeoverleg

Het Verticaal Permanent Armoede Overleg (VPAO) is een overlegstructuur waarbij ervaringsdeskundigheid een prominente plaats krijgt binnen het beleid. Door het betrekken van de doelgroep via dialoogmomenten kunnen zij hun ervaringen inbrengen in het beleid. Op die manier kunnen de beleidsmaatregelen beter afgestemd worden op de leefwereld van mensen in armoede, met een effectiever beleid tot gevolg.

Iedere Vlaamse minister moet een VPAO organiseren voor zijn beleidsdomeinen. In dit overleg toetst de minister zijn beleidsinitiatieven aan de ervaring van mensen in armoede. Zo kan hij die initiatieven bijsturen waar nodig en mogelijk. Het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen heeft in dit overleg een belangrijke brugfunctie. Het netwerk organiseert eerst overlegtafels waar zij samen met de verenigingen zelf problemen identificeren en nadenken over mogelijke oplossingen. Het Vlaams Netwerk neemt de resultaten van deze overlegtafels dan mee naar het VPAO.

Elke Vlaamse minister legt in overleg met het Vlaams Netwerk de spelregels vast van het VPAO in zijn beleidsdomeinen. Het overleg voor elk beleidsdomein moet minstens twee keer per jaar plaatsvinden. Naast kabinetsmedewerkers en inhoudelijke ambtenaren nemen ook de aandachtsambtenaren en vertegenwoordigers van het Vlaams Netwerk deel. Soms wordt verticaal overleg georganiseerd met twee of meer beleidsdomeinen samen.

Hieronder een oplistijng van de VPAO's die werden georganiseerd voor de periode april 2022 – februari 2024:

Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

- 3/10/2022: Kennismakingsgesprek + evaluatie VAPA; wijzigingen in het groeipakket; voorkomen van schulden; toegankelijkheid van het GBO

Werk

- 6/07/2022: bijsturing/tussentijdse evaluatie van VAPA - de 3 prioritaire punten rond werk voor mensen in armoede zijn eruit gelicht en daarover is in gesprek gegaan;
- 13/12/2022: jongeren in kwetsbare situaties en de (moeizame) transitie naar de arbeidsmarkt - voorstelling van het dossier dat samen met jongerenwerkingen is opgesteld;
- 29/06/2023: de 3 speerpunten voor structureel armoedebeleid voor het beleidsdomein werk en sociale economie;
- 14/12/2023: de rol van VDAB volgens mensen in armoede

Energie

- 2/06/2022: Vlaamse energiearmoedeplan

Cultuur/vrije tijd

- 29/06/2022: heroriëntering participatiedecreet en bijsturing over twee fiches rond cultuur en vrijetijdsparticipatie bij mensen in armoede in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding;
- 14/09/2022: bovenlokaal cultuurdecreet;
- 7/09/2023: aanbevelingen over vrijetijdsparticipatie binnen het wijzigingsdecreet 'digitale transformatie in de cultuursector'; hefboven ter bevordering vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede voor het toekomstige Vlaams Actieplan Armoedebestrijding

Jeugd/Brussel/Media

- 11/05/2022: belang van jeugdwerking binnen armoedeverenigingen;
- 21/09/2022: beleids- en begrotingstoelichtingen (BBT) voor de bevoegdheden Brussel, Jeugd, en Media, en de Beleidsnota Jeugd 2019-2024;
- 20/09/2023: het toegankelijk en inclusief maken van jeugdwerk, het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan, de aanpak en beeldvorming van de dak- en thuislozen crisis in Brussel, mediawijsheid bij mensen in een kwetsbare positie, beeldvorming van mensen in armoede ...

Wonen

- 17/03/2022: getuigenissen vanuit jongeren van Vagevuur en Betonne Jeugd;
- 25/05/2023: dak- en thuisloosheid bij jongeren en aanbevelingen

Onderwijs

- 6/11/2023: aanbevelingen met een focus op participatie van mensen in armoede, dit zowel op lokaal niveau (ouderbetrokkenheid op school) als op de hogere niveaus.